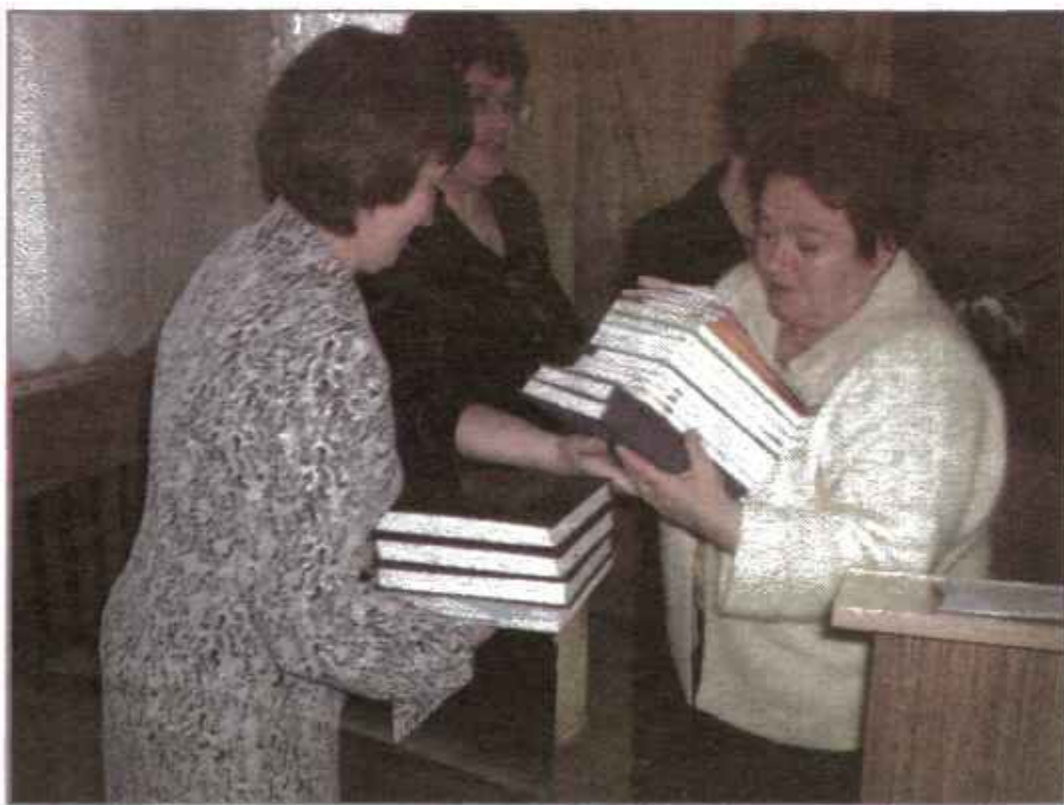

И.Я.Яковлеван 160 сулхи юбилейё умён

ЧАВАШЛАХ СЌЛ КУСЛАНА ЯЛТА

ЧАВАШ сёрё, таван халәхәмәр кәсал Аслә Вөрентекенемәр сурал-нәранпа 160 сул ситнине паллә тавать. Сак сумлә юбилее халалласа республикара, Иван Яковлевич сүт тәнчене килнә Кәнна Кушкинче, чавашсем пуранакан пур регионта та савра сөтелсем, семинарсем, канашлусем, уявсем иртеçсә. Ака уйәхән 4-мешәнче Тутарстан Республикинчи Теччә районне кәрекен Кәнна Кушкине сүтта калараканәмәра хисеп тавакансем пухәнчәс: Тутарстанри Теччә, Сөпрел, Элмет, Пәва районсәнчи вулавашсен библиотекарәсем, Тутарстан Республикин наци библиотекин директорё Наиль Камбеев, Теччә районен тәп библиотекин директорё Галина Ха-

ритонова, культура пайән пусләхә Юрий Сиякин тата ыттисем те. Асәннә мероприятие Чаваш Республикин делегацияйё – ЧР Наци библиотекин директорён сүмә Марина Андрюшкина, маркетингта инноваци уйрәмән заведующийё Надежда Егорова, чаваш наци литературипе библиографи уйрәмән заведующийё Галина Соловьева, наука-

па тәпчев тата периодика пайән тәп библиотекарё Тамара Селиванова, И.Н. Ульянов ячәллә ЧПУн чаваш тата тухәс чәлхе пәлвән кафедрин доцентё Ираида Мукина тата Альбина Юрату поэт – хутшәнчә. Семинара Тутарстан Республикин наци библиотекин директорё Наиль Камбеев усрә. Вәл хайән сәмахәнче сәршыври 78 регионти, Европәри 38 патшаләхри библиотекәсемпе тачә сыхәнү тытнине паләртрә.

– Сулленех тутар чәлхипе сырнә 60-80 кәнеке кун сүти курать. Вәсенә эфир чикә леш енчи сәршывсен тәп библиотекисенә ярса паратпәр. Кашни сүлах тәрлә наци кәнекисенә туянма бюджетран 200 пин тенкә уйәраçсә. Анчах, шел те, хәш-пәр республикара таван чәлхепе сахал кәнеке пичетленет. Ав Мари Элра пәлтәр виçә кәнеке кәна сәрмәсла кун сүти курнә, – паләртрә Наиль Акрамович. – 500 тәсләх библиотекәна хута яма вай ситернә Чаваш Енрен тәсләх илмелли

Вәл хайән сәмахәнче тәсләх вулавашра мән-мән пуррипе паллаштарчә, Республика кунә тәлне федерацин Атәлси тәрәхәнчи Б.Ельцин ячәллә библиотеки хута каясине пәлтәрчә, Наци библиотекин ёс-хәлне усса пачә. Вулавашра ёслекенсем чавашсен паллә сьннисем пирки ятарлә дисксем хатәрләсчә-мән. Унта сыхланса юлнә кадрсенә, лентәсенә, савән пекех сывәх сьннисен аса илвәсенә, поэт е писатель пултарулаҳәнчи сумлә ёссенә кәртеçсә. Сәмах май, Андриян Николаев космонавт, Геннадий Айхи, Петәр Хусанкай, Митта Ваçлейё поэтсем пирки ятарлә электрон изданисем хатәрлеме ёлкәрнә те. Ситес вәхәтра Иван Яковлев пурнәсчәпе пултарулаҳне туллин кәтартакан мультимеди кәларәмә кун сүти курә.

Чаваш Республикин ячәпе наци библиотекин ёсчәненсем Тутарстан Республикин наци библиотекине, районсен тәп библиотекисенә тата Кәнна Кушкинчи вулаваша И.Яковлеван ёс-хәләпе пултарулаҳне сәнлакан сәнә кәнекесем, чавашсен паллә сьннисем сьнчен хатәрленә мультимеди кәларәмәсем парнелерәс.

Ираида Мукина семинара пухәннисене хайән тәпчевәпе паллаштарчә. Ираида Васильевна И.Я.Яковлеван халалне тахсантапак тәпчет, савәнпа та әна хәсан сьрнине те, вәл әста упранине те лайәх пәлет. Вөрентекенемәр “сьн пул” тесе пәтәм тәнчене чәнсе каланине паләртрә доклад вулакан. Киләшмесәр тәраймән.

– И.Я.Яковлеван чун халалә паян та пысәк пәлтәрешлә. Вәл хушнә кашни паях эфир тытса пыма тәрәшатпәр, – вәслерә хайән сәмахне Ираида Мукина. Теччә районен тәп библиотекине асәнмаләх “Яковлев сьнчен хывнә чән сәмах” кәнекине парнелерә.

Тамара Селиванова диаспорари вулавашсен, ёс-хәлне тишкәрнә май унти ачасемпе сәмрәксем, аслисемпе ватәсем мәнле кәнекесем ытларах вуланипе, хәш должносри сьнсем тәтәшах библиотекәна килнипе, мәнле авторсен кәнекисенә суйланипе паллаштарчә. Кунта та вулаваш “хүсисем” валли кәсәкли нумай пулчә: мәнле писательсен кәнекисенә саккас памалла? Камсем валли ытларах күрсе килмелле?

Надежда Егорова “Атәлпа Сәр хушинче” наци кәнекин фестивалә пирки каласа пачә.

– Сак мероприятирех “Султаләкри чи нумай вуланакан кәнекене” паләртатпәр. Кәсал 2006 султа пичетленнисене тишкәрәпәр. Мәншән икә сул каяллахине тетәри? Тухнә произведение сийәнчех хак пама сүк-сүке. Әна вулакансен илмелле, паллашмалла, – терә Надежда Тимофеевна.

Хайән сәмахне вәсленә май вәл тутар сыравсисене Патәрйел районәнче ирттерме паләртнә тутар кәнекин кунне йыхравларә.

Галина Соловьева ЧР Наци библиотеки пухса хатәрленә электрон ресурсене презентациләрә. Хайән докладәнче вулаваш ёсчәненсем наци культурине сых-

ласа хәварас тата әна аталантарас енәпе сине тәрса тәрәшнине паләртрә. Чәнах та, Митта Ваçлейё, Петәр Хусанкай, Праски Витти, Геннадий Айхи пирки хатәрленә мультимеди кәларәмәсем тәпчевсәсемпе студентсенә, шулти чаваш чәлхи вөрентекенәсенә пысәк пуләшу күрәс.

Альбина Юрату поэт пухәннисене хайән сәввисемпе паллаштарчә. Таван халәхәмәр мухавлә та пултарулла пулнине чун витәр тухнә савә йәркисемпе ёнентерчә. Альбина Васильевнән сәр ытла сәвви юрра хывәннә, вәсенә чаваш юрәсисем шәрантарасчә. Сак юрәсен пухине поэт Кәнна Кушкинчи библиотекәна пачә. Чун ыйтнә чухне чаваш юррисене пухәнса итлеме, вәсемпе мәнаçлан-

ма ыйтрә.

Чаваш наци культурипе чәлхине упраса хәварасси Тутарстан Республикинче мәнлерех шайра пулнине Аслә Әнә ял библиотекин пусләхә Ирина Тимескова усәмләрә. Вәл вулавашра чаваш кәнекисем сителәкәсәри пирки пәшәрханса каласчә.

– Ялта пуранакансен 94 проценчә чаваш, вәсенчен чылайәшә чаваш литературипе, культурипе паллашасшән. Савәнпах библиотекәра тәрлә мероприяти ирттертпәр. Ялта 100 султан кашнә икә ватә пур. Вәсенә ачасемпе, сәмрәксемпе тәл пултартамәр. Хайсен ёмәрәнче нумай хура-шур курнәскәрсем кун-сүләнчи пәтәрмахсемпе, йывәрләхсемпе паллаштарчәс. Хайсем туссе ирттернине пәшәрханса, сәмрәксене хавхалантарса каласа пачәс. Савән пекех библиотека сүмәнче тәрлә клуб ёçлет. Халь кәна ял историйё пирки кәнеке хатәрлерәмәр, – пәлтәрчә Ирина Николаевна.

Семинар ёсчә пәтәмлетнә май чавашләха сума сәвакансем умләхсәләнах сәмах илчәс. Вәсенчен хәшне-пәрне асәнмасәр иртеймән: “Шел те, чавашсем тутарсем пек пәр-пәринпе хутшәнмасчә. Тутар

тутаршән кар! тәрать.

Ачасем чаваш пулса үсеймәнни пәшәрхантарат мана. Савәнпах фольклор ансамблә йәркелеме шухәшларәм. Тумтир сәлеттерме спонсорсем шырарам. Пәрин патне кайрам, хирәслерә, теприн патне сул тытрәм – пәр чәлхе тупаймарәмәр. Виçсәмәшә ман ыйтәва йышәнчә. “Анчах уксан мар, хәма паратпәр. Сут та нухрат ту”, – терә. Никама та сүтайманнипе упәшкана туян-хатерәм. Кирлех мар пулин те мәшәрәм илчә, ачасем валли чаваш тумне сәлеттертәм”. Е тата: “Эпә тутар хәрарәмә, чаваша качча тухрам. Мән пәчәкренех сак сәваплә яла килсе курас килетчә. Тинех ёмәтәм пурнәсчәланчә”. Сак сәмахсенә калакан Элмет районәнчен Кәнна Кушкине килме сүл сьнче виçә кун ирттернә. Пәва районне кәрекен Кушкә ял библиотекарё Светлана Уфинкина нумай паллә сьнна суратнә яла 600 тенкәпе такси тытса килнә. Сакәнта пытанман-и чаваш чәлхине, әна пуçарса яракана, И.Я.Яковлева хисеплени, чаваш чунәллә пулни, таван халәх культурин пулсәләхәшән тәрәшни...

Хәнасем Кәнна Кушкин сәваплә вырәнәсемпе те паллашрәс, Александр Алка суралнә сүрт вырәнне лартнә паләк умне чечексем хучәс. 150 сулхи юбилей тәлне Иван Яковлев килә вырәнәнче часавай хәпартнә. Хәнасем унта сурта сүтрәс, чәрә чечексем хучәс. И.Я.Яковлев ячәллә музейре пулса курчәс. Кунти чавашсен ёс хатәрәсемпе, Аслә Вөрентекенемәр уснә шулти япаласемпе, ун кун-сүлне кәтартакан хутсемпе, япаласемпе музей директорё Александр Пыркин паллаштарчә.

Ака уйәхән 18-мешәнче Кәнна Кушкинчи шул умәнче /савән пекех, музей сүмәнче теме те пулать/ Иван Яковлев паләкне савәнәслә лару-тәрура усәс.

Дмитрий МОИСЕЕВ.
Автор сән үкөрчәкәсем.

